

En utskrift från Expressens nätupplaga, Expressen.se

Jägare med osäkrat gevär. Foto: Johan Adelgren

080212: Ett osäkrat Sverige

I lördags sköts Amalia Biro i Enebygd till döds av sin sambo. Han har erkänt.

I går dömdes en 16-åring i Falkenberg till ungdomsvård för att ha planerat att mörda två flickor som han tyckte mobbade honom.

I början av mars väntas socialstyrelsens rättsliga råd förklara om pappan i Rödeby hade en allvarlig psykisk störning när han avrättade femtonåringen som trakasserat familjen. En sak binder samman alla dessa fall. Det handlar om helt lagliga jaktvapen som använts, eller planerats att användas, i dödligt våld.

Vi talar ofta om det vapengalna USA, där rätten att ha flera automatvapen dolda under rocken på en tur till snabbköpet av vissa anses inskriven i grundlagen. Enligt en beräkning från Small arms survey finns det också 90 civila vapen per 100 amerikaner. Nästan ett per skalle. Det är väldigt många fler än i landet som kommer tvåa, Jemen.

Var kommer Sverige då? Redan på delad åttonde plats, med ett vapen hos var tredje invånare, strax efter Irak och Serbien men strax före Tyskland och Saudiarabien.

Bara de lagliga, licensierade pistolerna och geväret i Sverige uppgår till fler än två miljoner. De allra flesta används vid älgjakten eller i skytte och låses ordentligt in i de 150-kilos säkerhetsskåp som licensen kräver. För att få en licens måste man, givet att man är ostraffad och allmänt lämpad, antingen klara en jägarexamen eller skytteprover och garantera ett aktivt medlemskap i en skytteförening.

Frågan är vad som händer sedan. För pistolskytte är licensen tidsbegränsad till fem år. Då måste den sökande åter garantera sin lämplighet och sitt behov av vapnet.

För jaktvapen finns ingen sådan spärr. Har man väl fått sin licens så har man. Läkare ska visserligen anmäla till polisen om en person anses olämplig för vapenlicens, men under hela förra året kom 626 sådana anmälningar. Samtidigt vårdades 40 000 människor på landets psykiatriska kliniker.

Då har man inte ens räknat in helt vanlig åldersglömska som kan ge osäkerhet kring förvaringen av vapnen. Eller den speciella kvinnohatiska rubbning som får vissa män att ha ihjäl sina fruar och flickvänner.

Tidigare har hemvärnets män haft vapen hemma förhållandevis okontrollerat. De har varit lätta att stjäla och attraktiva för yrkeskriminella genom sin militära prestanda. Numera finns vapenlås och ökade regler kring detta. Hemvärnets vapen är å andra sidan inte ens inräknat i vapenstatistiken.

Vi har rätt lite dödligt vapenvåld i Sverige. Knappt åttahundra fall på de senaste 20 åren. Men tendensen är ökande. Och säkerhetsrutinerna är i många fall löjligt otillräckliga. Amalias sambo hade kanske försökt ha ihjäl henne med kniv eller knytnävsslag om han inte haft det där geväret. Men chansen är större att hon klarat sig då.

Att bli skjuten är rätt definitivt. Är det på fel ställe så dör man. Och de allra flesta ställen är fel. Just därför måste det vara svårt att få tag på skjutvapen och vapeninnehavarna måste följas upp tydligare. Det bör helt enkelt inte vara som i dag.

Av Ledarredaktionen
ledare@expressen.se

Publicerat 12 februari 2008
Uppdaterad 12 februari 2008

<http://www.expressen.se/ledare/1.1043370/080212-ett-osakrat-sverige>